

Гуцалюк Олена Ігорівна,
*асистент кафедри «Фінанси, облік і аудит»,
Національний транспортний університет,
м. Київ, Україна*

ПІДТРИМКИ ФОП У ПЕРІОД КАРАНТИНУ

Малий бізнес небезпідставно вважають найбільш чутливим до струсів і катаклізмів сегментом економіки. І не лише в Україні. Тому в умовах фінансово-коронавірусної турбулентності одними з перших антикризових кроків у багатьох державах стали заходи, спрямовані саме на забезпечення виживання дрібного підприємництва.

Приміром, у США малому бізнесу нададуть \$1,8 мільярда за новою програмою захисту оплати праці. Мова про безвідсоткові позики для покриття витрат на зарплатню. При цьому, якщо впродовж усього карантину робочі місця для персоналу буде збережено, позичені гроші можна не повертати. У Швейцарії на програму безвідсоткового кредитування бізнесу витратять 40 мільярдів франків (майже \$41 мільярд). Подібні механізми одна за одною впроваджують і інші розвинені країни. Держави, які не мають такого фінансового ресурсу, ідуть шляхом впровадження податкових преференцій та послаблення фіскального тиску.

Низкою таких заходів може похвалитися й Україна. Мета – максимально можливе скорочення фінансових зобов'язань малого бізнесу перед державою і орендодавцями, а також унеможливлення штрафних санкцій за невиконання домовленостей із партнерами та фінансовими установами - кредиторами.

Верховною Радою України був прийнятий закон України №351 «Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законів України щодо додаткової підтримки платників податків на період здійснення заходів, спрямованих на запобігання виникненню і поширенню коронавірусної хвороби (COVID-19)» [1]. Відповідно до даного закону було продовжено такі карантинні заходи для ФОП:

1. не застосовуються штрафні санкції за ЄСВ – порушення, вчинені щодо періодів з 1 березня, включаючи несвоєчасну сплату (несвоєчасне перерахування) ЄСВ, неповну сплату або несвоєчасну сплату суми ЄСВ одночасно з видачею сум виплат, на які нараховується внесок, несвоєчасне подання ЄСВ - звітності;

2. не нараховується пеня платникам ЄСВ;

3. діє мораторій на проведення документальних перевірок правильності нарахування, обчислення і сплати ЄСВ;

4. призупиняються документальні перевірки правильності нарахування, обчислення і сплати ЄСВ, які були розпочаті до 18 березня 2020 року й так і не були завершені. Приємна несподіванка очікує в Законі № 591 ФОП (у тому числі на єдиному податку), незалежних професіоналів, а також членів фермерського господарства. Річ у тому, що: такі особи звільняються від нарахування, обчислення і сплати ЄСВ, у частині сум, що підлягають нарахуванню,

обчисленню і сплаті такими особами за себе, причому за періоди не лише з 1 березня по 30 квітня, але й з 1 по 31 травня 2020 року; періоди (березень, квітень, а тепер і травень 2020 року), за які такі особи не платили страхові внески, включаються до їх страхового стажу (незважаючи на звільнення від ЄСВ). Вважається, що страхові суми були сплачені у розмірі мінімального страхового внеску. Водночас цим особам ніхто не забороняє добровільно сплатити ЄСВ за себе [2].

Кабінетом Міністрів України прийнято рішення щодо забезпечення додаткових соціальних гарантій на період карантину для фізичних осіб-підприємців, які мають дітей, та людей, які втратили роботу та зареєструвались у центрі зайнятості як безробітні.

Відповідну постанову "Деякі питання соціальної підтримки сімей з дітьми", розроблену Міністерством соціальної політики, прийнято на засіданні Уряду 22 квітня 2020 року [2].

Відповідно до цієї постанови, запроваджується наступне:

1. Запроваджено виплату допомоги на дітей фізичним особам-підприємцям, які належать до першої і другої групи платників єдиного податку та сплачували ЄСВ, на період карантину та на один місяць після дати його відміни.

Таку допомогу отримає приблизно 300 тисяч сімей.

Вона надаватиметься на кожну дитину до 10 річного віку у розмірі прожиткового мінімуму: для дітей віком до 6-ти років – 1779 грн.; для дітей віком від 6-ти до 10-ти років – 2218 гривень.

2. Змінено підхід до розрахунку сукупного доходу сім'ї при визначенні права на державну соціальну допомогу малозабезпеченим сім'ям для осіб, які під час карантину стали безробітними [3].

Так, до доходу не буде враховуватись отримана заробітна плата, а лише допомога по безробіттю.

Цією підтримкою буде охоплено приблизно 100 тисяч громадян. Середньомісячний розмір допомоги для малозабезпеченої сім'ї, в якій виховуються неповнолітні діти, становитиме від 2800 до 3020 гривень.

3. Збільшено з двох до трьох місяців термін простроченої заборгованості з оплати житлово-комунальних послуг одержувачами житлових субсидій та пільг, за наявності якої житлова субсидія не призначається [4].

Пропозицій щодо того, як зберегти малий і середній бізнес, зокрема, ФОП, в умовах карантину, багато. І від окремих підприємців, й від бізнес-спілок, асоціацій, економістів та політичних експертів, і просто від "співчутливих" громадян. Спробуймо їх узагальнити:

1. Поширити дію положення щодо звільнення ФОП від сплати ЄСВ і на найманих працівників. "В ідеалі" – скасування сплати ЄСВ і ПДФО до кінця року. Незалежно від того, коли закінчиться карантин. Умова отримання таких преференцій – збереження бізнесом робочих місць.

2. Простимулювати за рахунок бюджетних субвенцій місцеву владу ухвалювати рішення про зменшення розміру єдиного податку для фізичних осіб-підприємців, котрі використовують 1 і 2 групи спрощеної системи оподаткування, обліку та звітності.

3. Звільнити від оподаткування податком на прибуток сфери, які найбільш постраждали від “коронавірусних” обмежень: заклади культури (кінотеатри, розважальні майданчики тощо), туристичні фірми, підприємства, що займаються міжміськими пасажирськими перевезеннями.

4. Запровадити – принаймні на час карантину – податкові канікули зі сплати інших податків та зборів. За винятком ренти, акцизів і митних платежів.

5. Надати часткові компенсації втрат роботодавцям і працівникам. Зокрема, через державні кредити і держзамовлення, що допоможе бізнесу швидше «оговтатися» після кризи.

6. Стимулювати орендодавців знижувати вартість оренди, надаючи їм певні податкові преференції.

Список використаних джерел

1. Закон України «Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законів України щодо додаткової підтримки платників податків на період здійснення заходів, спрямованих на запобігання виникненню і поширенню коронавірусної хвороби (COVID-19)» №591-IX від 13.05.2020.

2. «Карантинна» підтримка платників податків триває: [Електронний ресурс] - <https://buhgalter.com.ua/news/other/karantinna-pidtrimka-platnikiv-podatktiv-trivaye/>.

3. Додаткові соцгарантії для ФОП на період карантину: свіже рішення Уряду: [Електронний ресурс] - <https://news.dtki.ua/society/community/62039>

4. Податки в Україні: хто, за що і скільки платить державі: [Електронний ресурс] - <https://voxukraine.org/uk/podatki-v-ukrayini-hto-za-shho-i-skilki-platit-derzhavi/>

УДК 332.14:336.22]-047.44

Демиденко Світлана Леонтіївна,
к. е. н., доцент кафедри обліку, аналізу і оподаткування,
Черкаський державний технологічний університет,
м. Черкаси, Україна

ОЦІНКА ПОДАТКОВОГО ПОТЕНЦІАЛУ РЕГІОНУ

До стратегічних завдань податкової політики країни необхідно віднести розширення наявних та пошук альтернативних можливостей зростання податкових доходів бюджетної системи в умовах оптимального податкового навантаження, побудову системи податкових заходів, спрямованих на стимулювання процесу реалізації податкових можливостей регіональної економіки, збільшення податкового потенціалу регіону [1]. За сучасних економічних умов податковий потенціал є основною складовою бюджетних можливостей регіону. Тому пошук найкращих методів оцінки податкового потенціалу країни та регіонів зокрема є актуальним.

Дослідивши традиційні підходи до оцінки податкового потенціалу регіону, відзначимо, що у вітчизняній та зарубіжній практиці використовується велика кількість методів. Отже, єдиної системи оцінки податкового потенціалу не існує.